

Mojí babičce je 70 let, tatínek stavební inženýr, maminka v domácnosti. Vystudovala VŠ a dnes je podnikatelkou. Bydlí ve Svitavách.

Tak babičko, odkdy jste měli televizi?

Protože můj tatínek byl moderní, a tak jsme ji měli první na ulici, což bylo asi tak v roce 1958.

A co tam dávali?

Ze začátku jenom zprávy a jeden večerní pořad, teď si ti vzpomenu jen na Chalupáře.

Která hudba byla v té době populární?

Poslouchala jsem Beatles a tady u nás to byli Suchý a Šlitr, kteří pro nás byli jako zjevení, že v Čechách vůbec něco takového existovalo. Tenkrát pro nás byl západ nedostupný, proto jsme poslouchali Laxenberg, kde byla ta hudba aspoň trochu jiná, protože u nás byl samý střední proud- Pilarová už začínala zpívat, Helenka Vondráčková, Kubišová. To byla taková ta doba, kdy to měli ještě povolený, byli bez škraloupu. Já jsem ještě pochytila nějakou tu taneční hudbu, protože jsem závodně tančila.

A kam jste se chodili bavit, tančit, no prostě si vyhodit z kopýtka?

My jsme chodili Na Čaje. Odehrávalo se to většinou v neděli odpoledne a bylo to převážně v Městském dvoře. Hrála tam živá kapela složená ze Svitaváků.

Chodila jsi vůbec do kina, když jste měli takhle brzo tu televizi?

Jo, samozřejmě, že se chodilo do kina. Panebože to byl svátek, jít do kina. Na všechny filmy se chodilo do kina. To byla snad jediná zábava v tomto městě.

Poslouchala jsi další rádia jako třeba Svobodnou Evropu?

No, Svobodnou Evropu poslouchal hlavně můj tatínek, snad už od pětáctýřicátýho, ale protože já sem byla ještě mladá holka, tak mě to moc nebralo.

Takže naše rodina byla vždycky pravicově založená?

No, tvůj dědeček byl sociální demokrat. A můj tatínek, ten tak zase nebyl politicky vyhraněný. My jsme naštěstí nebyli moc politicky zasažení.

(kontroluji, jestli mi mobil nahrává a babička volně pokračuje)

Já jsem se v roce 1965 vdávala, v 68 už jsme měli tvoji tetu a čekali jsme tvého tatínka. Měsíc

před těmi událostmi jsme byli v Rumunsku. Moji rodiče jeli do Bulharska a 21. srpna se málem nemohli dostat domů.

A nezkoušeli emigrovat?

Víš co, emigruj si, když jsi na dovolené a máš s sebou dva ručníky a žádný peníze. V té chvíli jsme byli všichni zděšení. Tvůj pradědeček byl zrovna v Anglii, a když přiletěl do Prahy, šel se podívat na Václavák a viděl, že muzeum je rozstřílený. No, ale nejdřív bylo to Pražský Jaro.

No, povídej.

To bylo něco úplně nového, mohl jsi začít říkat, co sis myslel, protože předtím se nesmělo nic. Prostě jsem musela být pionýrem.

Ty jsi byla v pionýru?

Všichni jsme byli v pionýru. Kdo nebyl v pionýru, to byl tak jeden ze třídy, který si to dovolil, rodina byla popotahovaná a mohl se rozloučit s jakýmkoli vzděláním. Bylo to dobrovolně povinné. Automaticky ses potom na střední musel dát do svazu mládeže.

Jaký byl rozdíl mezi Jiskříčkami a pionýrem?

No, jiskříčky za nás ještě nebyly. Pionýrem ses mohl stát až od 4. třídy, jenže komunisté si potřebovali odchytil malé děti a vychovávat je ve svém duchu.

Jak to bylo se Spartakiádou?

Na Spartakiádu nacvičovala celá škola.

To bylo povinné?

No, pro nás to byl spíš zážitek, dostat se do Prahy. Nejdřív byla Spartakiáda školní, a pak se jelo do Prahy. Na druhou Spartakiádu jsem jela s Vigonou, kde jsem tančila už za ženy.

A jak to bylo se stranou?

Když se mě zeptali, jestli nechci vstoupit do strany, řekla jsem, že se ještě necítím zralá. Předseda KSČ si mě zavolaal. A ono taky odmítnout nebyla žádná sranda, ale protože mě znal, tak jsem si to dovolila. To bylo zrovna v tom 68., když přijeli ti Rusi a zvali se do továren.

Co tam dělali?

Přátelili se s nimi! Přišli naši bratři nás zachránit! Protože dědeček byl radioamatér, v tu noc u nás zvonili a zabavovali mu vysílačky. Pražský Jaro to bylo tak volný, že sis myslíš, že jsi na západě, taky lidi mohli jezdit na západ! Však jsme jeli do Itálie, do Francie. V 69. se to všechno zavřelo, začaly prověrky a napsalo se 2000 slov, což byla taková pravda o tom, co se děje. Dědeček, protože chtěl být na vedoucím místě, vstoupil do strany. No a u těch prověrek se muselo říkat, jestli jako souhlasíš, že nám sem přijeli Rusi a dědeček řekl, že s tím souhlasí, čímž si podepsal ortel. Byl vyhozen z strany, z místa, no prostě ze všeho. Já sem našťastí řekla, že sem v té době byla těhotná.

Jak to bylo se studiem dětí?

Když chtěla jít teta na učitelku, byla to samozřejmě hloupost a ředitel gymnázia jasně řekl, ať to vůbec nezkouší. Poradil jí ekonomickou školu na obor, kde je nejmíň lidí, aby nevyčnívala. A u tvého tatínka už to bylo za 4 roky v klidu.

Dalo se Rudé Právo vůbec číst?

Ne, noviny se četly zásadně odzadu, protože v předu to byla samá hesla a lži! Kde co se vybuchovalo a co za nesmyslný plány se splnilo na 100%. Já jsem nemohla pochopit, proč se moji rodiče v té době koukali na zprávy.

Ale babi, vždyť já teď nemůžu pochopit, proč ty se díváš na Novu, je to naprosto jedno a to samé.

Není, tenkrát nebylo možný, že by někdo něco ukradl, socialistický člověk nekrade. To vůbec nebylo! Dneska jsou to zase samý zločiny! Tenkrát to byly jenom úspěchy, ale ono se to plnilo, to je zase pravda. No a všechno zboží z Vigony se vyváželo do Afriky, těm jakoby spřáteleným zemím, anebo do Ruska. Obchodovat podniky nesměly, to byly podniky zahraničního obchodu, na který se to dováželo, anebo to přímo zprostředkovaly.

Babi, všimla sis vůbec nějaké změny ve vedení KSČ?

Ne, a když už, tak to bylo pořád stejný, ale mleli o tom furt.

Tak už se posunem dál do roku 89.

Tvůj tatínek byl na vysoké, ale když začali ty demonstrace, tak přijel do Svitav. Dědeček mu půjčil auto, odjel do Prahy a seděl u stolu s Havlem. My jsme zůstali tady a chodili jsme samozřejmě na všechny demonstrace cinkat klíčky. Pořád jsme to sledovali v televizi, ale tam byli taky opatrní. Třeba jak ti policisté zasáhli proti studentům, jsme se dozvěděli až několik týdnů potom. Milicionáři ve Vigoně se taky připravovali, že pojedou do Prahy. Naštěstí se pohádali a nikam nejeli.

Tady snad byla nějaká milice?

Na každém závodě byli milicionáři a měli zbraně! Každý týden cvičili proti okupantům, to nebyla žádná sranda, a v milici mohl být jenom kovaný komunista. To si ještě pamatuji, když bylo svoláno ROH a vedení. Ještě si pamatuju jejich hesla. Já bych jim studentům dal, studujou za naše peníze a oni jdou proti našemu státu!